Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 02/11/2020 17:19
Sayı: -120.10-E.00000732515

İYİ PARTİ
T. B. M. M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Tarih: 2.11.2020
Sayı: 386

Lütfü TÜRKKAN
Kocaeli Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

30 Ekim Cuma günü, Ege Denizi'nde merkez üssü İzmir'in Seferihisar ilçesi açıkları olan 6,6 büyüklüğündeki deprem tüm Türkiye'de derin bir hüzün ile karşılanmıştır. Arama kurtarma çalışmaları devam etmekle birlikte bugün itibariyle 91 vatandaşımız hayatını kaybetmiştir. Daha önce tecrübe ettiğimiz depremlerde olduğu gibi yine dayanıksız yapı stokunun varlığı ve bu yapıların dayanıklı hale getirilmemiş olması hayatların yitirilmesinde en büyük pay sahibi olmuştur. Gölcük ve Düzce depremlerinden sonra yaraların sarılması ve bu acıların bir daha yaşanmaması amacı ile alınmaya başlanan Özel İletişim Vergisi daha sonra kalıcı hale getirilmiştir. O tarihten itibaren meydana gelen her depremde dayanıksız yapı stokumuzun dönüştürülmemesi tartışmaya açılmış ve kamuoyunda "deprem vergileri" olarak bilinen bu vergilerin akıbeti sorgulanmaya başlanmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, 1 Şubat 2020'de, 17 yılda toplanan deprem vergilerinin tutarının 147,2 milyar TL olduğunu açıklamıştır. Deprem için toplanan vergilerin akıbetini öğrenmek, deprem vergilerinden ne kadar gelir elde edildiğini ve elde edilen gelirin ne kadarının deprem bölgesine gönderildiğini, depremzedelerin sağlık, barınma ve eğitim ihtiyaçları için ne kadarının kullanıldığı ve toplanan vergilerin ne kadarının bina güçlendirme ya da kentsel dönüşüm için harcandığını tespit etmek ve araştırmak amacıyla Anayasanın 98, Meclis İçtüzüğünün 104 ve 105. maddeleri gereği Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.

Lütfü TÜRKKAN
Kocaeli Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkan Vekili

Tel.: 0 312 420 26 55-56
Faks: 0 312 420 20 29
e-posta: lutfuturkkan@tbmm.gov.tr
Adres: İYİ Parti Grup Başkanlığı Ana Bina 2. Kat TBMM-Bakanlıklar/ANKARA

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 02/11/2020 17:19
Sayı: -120.10-E.00000732515

GEREKÇE

30 Ekim Cuma günü, Ege Denizi'nde merkez üssü İzmir'in Seferihisar ilçesi açıkları olan 6,6 büyüklüğündeki deprem tüm Türkiye'de derin bir hüzün ile karşılanmıştır. Arama kurtarma çalışmaları devam etmekle birlikte bugün itibariyle 91 vatandaşımız hayatını kaybetmiştir. Arama faaliyeti yapılan 8 binada 104 vatandaşımız ise yaralı bir şekilde çıkarılmıştır. Türkiye'nin dört bir yanından arama kurtarma uzmanları seferber olarak depremzedelere yardım edebilmek için İzmir'e akın etmiştir.

17 Ağustos 1999'da Kocaeli, Gölcük, Yalova hattında 7,4 büyüklüğünde meydana gelen ve 20 bine yakın kişinin hayatını kaybettiği depremin ardından alınmaya başlandığı için "deprem vergisi" olarak bilinen vergiler, "geçici" denilerek alınmaya başlanmasına rağmen 2002'den itibaren kalıcı hale getirilmiştir. 17 Ağustos 1999 ve 12 Kasım 1999'da meydana gelen depremlerin ardından ek vergilerin yanı sıra Özel İletişim Vergisi ve Özel İşlem Vergisi adında yeni vergiler de almmaya başlanmıştır. Kamuoyunda "deprem dayanışma vergileri" olarak adlandırılan vergiler, 26 Kasım 1999 tarihinde, "17.8.1999 ve 12.11.1999 tarihlerinde Marmara Bölgesi ve civarında meydana gelen depremlerin yol açtığı ekonomik kayıpları gidermek amacıyla bazı mükellefiyetler ihdası ve bazı vergi kanunlarında değişiklik yapılması hakkında kanun" ismiyle Resmî Gazete' de yayımlanan kararla uygulamaya konmuştur. Bu kararda vergilerin sadece bir yıllığına alınacağı belirtilmiştir. Özel İletişim Vergisinin cep telefonu işletmecileri tarafından verilen her hizmetin yüzde 25'inden alınacağı açıklanmıştır. Özel İşlem Vergisi ise 8 yıllık zorunlu temel eğitime katkı payı kesilen bazı işlem ve kâğıtlardan katkı payı kadar alınacaktır. Aynı zamanda ek emlak vergisi, ek motorlu taşıtlar vergisi, ek gelir ve ek kurumlar vergisi de aynı kanunla uygulamaya konmuştur. Devreye sokulan başka birtakım düzenlemelerle devlet iç borçlanma senetlerinden alınan vergi oranının ve çeklerden alınan kâğıt bedellerinin artırılması gibi farklı uygulamalara da gidilmiştir.

2003 yılından sonra Özel İşlem Vergisi kaldırılmış; deprem vergisi olarak bilinen vergilerden Özel İletişim Vergisi ise kalıcı hale getirilmiştir. 2017 yılına kadar farklı oranlarda uygulanan Özel İletişim Vergisi, 2017'de yüzde 7,5 olarak tek oranda birleştirilmiştir. Cep telefonu görüşmelerinden %25, sabit telefon görüşmelerinden %15, veri ve internet hizmetlerinden %5 oranında alınan Özel İletişim Vergisi, %7,5 olarak tek oranda yeniden düzenlenmiştir. Özel İletişim Vergisi kapsamında toplanan gelir ise merkezi yönetim bütçesine aktarılmaktadır.

21 yıldır, cep telefonu, internet, bankacılık işlemleri, Spor Toto, Milli Piyango, uçak biletleri, gümrük ve pasaport işlemleri gibi birçok konuda deprem vergisi ödenmektedir. Bu paralar ile binaların güçlendirilmesi ve tüm Türkiye'de deprem güvenliğinin sağlanması gerekmektedir. Tüm bu şartlar oluşmamışsa, vatandaşların toplanan vergilerin nerelere harcandığı konusunda hesap sorabilmesi, demokrasinin en temel unsurudur. Zirâ, demokratik toplumun en önemli unsurlarından birisi vatandaşın vergisine sahip çıkmasıdır. Neye ne kadar vergi ödediğinin yanında, toplanan vergilerin nerelere harcandığı konusunda hesap sorabilmek vatandaşın en doğal hakkıdır.

Dönemin Maliye Bakanı Sayın Mehmet Şimşek, 27 Ekim 2011 tarihinde TBMM'de yaptığı açıklamada deprem vergilerinin sağlık, eğitim ve duble yollar için harcandığını açıklamıştır. Konuyla ilgili "Deprem Vergisi Yapıştı Kaldı" başlığıyla 17 Ekim 2003 tarihinde bir haber yapan Hürriyet gazetesi, dönemin Maliye Bakanı Sayın Kemal Unakıtan'ın "Bu vergiler zaten deprem nedeniyle getirilmemişti. Öyle olsaydı depremzedeye verilirdi" sözlerine yer vermiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, 1 Şubat 2020'de, 17 yılda toplanan deprem vergilerinin tutarının 147,2 milyar TL olduğunu açıklamıştır. Deprem için toplanan vergilerin akıbetini öğrenmek, deprem vergilerinden ne kadar gelir elde edildiğini ve elde edilen gelirin ne kadarının deprem bölgesine gönderildiğini, depremzedelerin sağlık, barınma ve eğitim ihtiyaçları için ne kadarının kullanıldığı ve toplanan vergilerin ne kadarının bina güçlendirme ya da kentsel dönüşüm için harcandığını tespit etmek ve araştırmak amacıyla Anayasanın 98, Meclis İçtüzüğünün 104 ve 105. maddeleri gereği Meclis Araştırması açılmasını saygılarımla arz ederim.